

De många valen

När detta läses är våra svenska politiska val överståndna. Valfebern går tillbaka och vardagsarbetet tar vid.

Men är vi vanliga medborgare också medvetna om att vi dagligdags står inför många "små" val – mellan obetingad ärlighet och småörlighet, mellan "mig först" och vad andra behöver, mellan resignation och tro och hopp, mellan likgiltighet och kärlek till medmänniskorna.

Dessa val blir också avgörande för landets framtid. Om det är sant, att vi blivit en nation av småfifflare, behöver då inte vi alla bestämma oss för att bryta trenden och visa att ärlighet lönar sig i längden?

Vad ger vi våra barn och ungdomar för grund för livet i hem och skola? Alla ansvarsmedvetna föräldrar – och lärare – har upptäckt att barn inte lär sig att vara ärliga och att kunna säga "förlåt" genom våra "predikningar". De tar efter vad vi är och gör.

Nyligen har det redovisats att den kvittolösa ekonomin, skattefusk m m undandrar samhället minst 20 miljarder i inkomster årligen. Då förstår vi att en epidemi av ärlighet i landet snabbt skulle få betydelse för att sanera statsfinanserna och få igång hjulen i samhället.

I ett par bidrag i detta nummer ger läsare sina erfarenheter kring temat "Fiffelfritt Sverige – hur?" – Väntar vi på andra – eller vågar vi gå emot strömmen för att vända den?

N.E.S.

Libanons andra ansikte

Rames Salameh, advokat från Beirut, var en av de libanesiska deltagarna i sommarens konferens för moralisk upprustning i Caux. Han kom tillsammans med en delegation som representerade olika folkgrupper i Libanon. Han berättar:

– Jag bor i Beirut med min fru och våra båda barn. Förr talade man om Libanon som Mellersta österns Schweiz. Men under de senaste sju åren har omkring två procent av vår befolkning dödats i det krig som nu pågår.

Jag vill gärna försöka uttrycka något av det jag lärt mig genom våra tragiska upplevelser. Det första är att ett folk som främst tänker på sin egen rikedom och trygghet är i stor fara att förlora både freden och friheten.

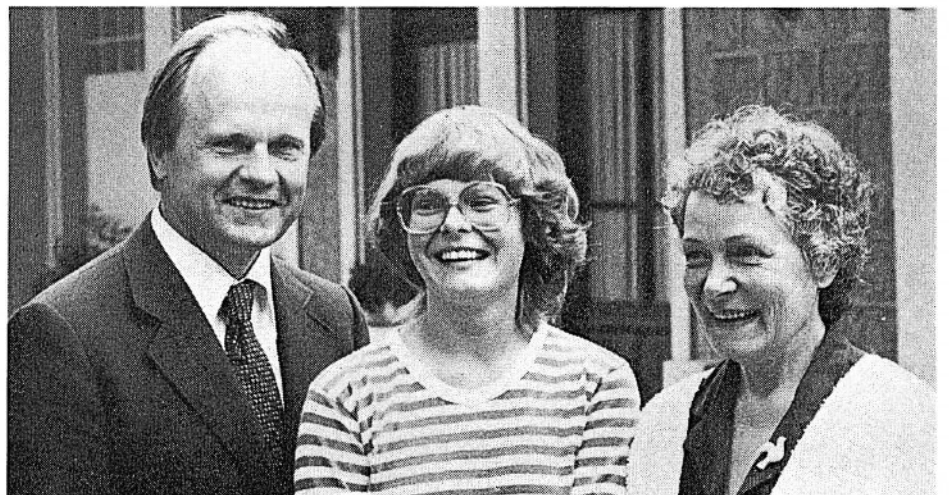
När kriget kom 1975 och vårt samhälle inte längre fungerade, kände jag att den kristna folkgrupp jag tillhörde var hotad. Jag skaffade mig ett armégevär

och gick med i den kristna missionen.

Långt senare hände något viktigt. Jag mötte en fattig man från Syrien, en muslim. Syrierna ansågs ju vara våra fiender. Han visade mig ett foto av sin familj. Tre av hans barn, jämn-gamla med mina barn, var blinda. De var inte blindfödda utan hade smittats av en ögonsjukdom. Därför att de inte fick någon läkarvård blev de blinda.

Den natten stormade det i mitt inre. Jag sa till mig själv: "Om mina barn varit hans barn, skulle de nu vara blinda." Då förstod jag att det fanns en mycket större kamp än att

Forts. sid. 2

"Det är storartat att se så många människor från så många länder och med så olika bakgrund förenade i en gemensam målsättning", sade den finske riksdagsmannen Väinö Rautiainen, som tillsammans med sin familj deltog i sommarens familjekonferens i Caux.

Småfusk – storfusk

Under sommaren drabbades en av mina vänner av inbrott i källaren, men lyckligtvis hade hon ingenting av värde där. Tacksam över det gick hon ut och köpte ett nytt lås. Sen dess har hon mötts av kommentarer i stil med: "Vad dum du är! Varför sa du inte att du hade verktyg eller nåt i källaren så du kunde få ut på försäkringen?"

När blev det *dumt* att vara *ärlig*? Vad händer med ett samhälle där allt går an så länge man inte blir upptäckt? Varför ska man behöva gå och *skämmas* för att man vill vara ärlig? Ofta saknar man helt enkelt argument. De flesta av oss ställs ju då och då inför valet att handla ärligt eller delta i "småfusk". I bästa fall bemöts ens önskan att vara ärlig med ett överseende leende, eller också kan man bli beskylld för bristande solidaritet.

En som verkligen har dukat upp ett helt smörgåsbord med varmrätter och allt till ärlighetens försvar är *Sissela Bok* som är dotter till Gunnar och

Alva Myrdal och som undervisar i medicinsk etik vid Harvard universitet. Hon skriver i sin bok *Lying – Moral Choice in Public and Private Life (Att ljuga – moraliska val i offentligt och enskilt liv)* om lögnare: "De underlåter... ofta att ta i beaktande de många sätt, varpå bedrägligt förfarande kan spridas och ge upphov till vanor som är mycket farliga för mänsklig gemenskap. De vanorna påverkar alldeles uppenbart inte bara isolerade individer. Den samhälleliga tillitens fernissa är ofta mycket tunn. När lögnare sprids – genom efterhärming, till vedergällning eller för att förekomma miss-tankar om bedrägeri – lider tilliten skada. Ändå utgör tilliten en samhällelig tillgång, som bör skyddas lika mycket som luften vi andas eller vattnet vi dricker. När den skadas lider samhället i dess helhet och när den tillintetgörs vacklar samhället och bryter samman."

G.F.

Kopiering med förhinder

Jag är kyrkvaktmästare och ser mitt arbete inte bara som att vara ansvarig för lokalerna, utan också som en enastående möjlighet att ha omsorg om människor.

En kväll då jag tjänstgjorde var det en ungdomsgrupp i lokalerna. Plötsligt befann sig två av grabbarna invid fotokopieringsmaskinen och bad mig hjälpa dem att ta några kopior.

När jag frågade om det gällde arbetet i kyrkan svarade de det var för deras kamrater, och kunde de få sex kopior, tack! Det som skulle kopieras var en bild av en motorcykel som en av dem mycket skickligt hade r

Innan jag började mitt jobb hade jag bestämt mig för att inte använda någon av kyrkans tillhörigheter, varken stora eller små, för mitt privata bruk, och i det här fallet visste jag solklart att det var dags att säga nej.

Men jag var feg. Om jag sade nej skulle jag kanske inte bli populär. När sedan grabbarna tillade att en av ledarna hade gett sitt medgivande var det som sista spiken slogs i kistan och med stor motvilja stoppade jag papperet i maskinen.

Men efter bara en kopia gick maskinen i strejk, och det var omöjligt att fortsätta. Där jag var feg och inte vågade riskera någons vänskap, där fick jag en värdefull puff av fotokopieringsmaskinen.

Nästa morgon då jag reflekterade över denna vardagliga händelse insåg jag att jag faktiskt kan hjälpa ungdomarna mera genom att göra klart för dem vilka spelregler som existerar. Men lika viktigt är att jag själv också efterlever dem.

Lars Thulin

"Det är bristen på spelregler som lägger grunden för ett moraliskt förfall. Redan nu kan vi se hur samhällssolidariteten urholkas. Ekonomiska brottslingar uppfattas som smarta. De framställs som föredömen i stället för brottslingar."

Stig Malm i tal på LO:dagen.

Libanon

Forts. fr. sid. 1

försvara min egen grupp: Guds kamp för alla sina barn i Mellersta östern.

När jag frågade Gud hur jag skulle kunna vara med och kämpa för hans sak fick jag till svar: "Lämna ifrån dig ditt gevär!" Jag lydde. Sedan kom en morgon i stillheten tanken att jag skulle besöka några muslimska vänner som kriget skilt mig ifrån. Det betydde att jag måste gå över frontlinjen som delar Beirut i två delar. Första gången jag gick över linjen var jag så rädd att jag förlorade känslan i högra handen.

Jag hade tre skäl att besöka mina muslimska vänner. Dels att bli god vän med dem igen, dels att lyssna till dem. Och så ville jag be om förlåtelse för det onda som vi kristna gjort.

Senare kände jag att jag skulle ge en del av min tid åt att verka för en moralisk och andlig upprustning i mitt folk. Det betydde att jag avstod från större delen av mitt arbete och min inkomst som advokat. Vi är nu en grupp människor som har samma målsättning och vi träffas regelbundet i Beirut.

Vi har gjort ett bildband med två berättelser från kriget som illustrerar förlåtelse, försoning och brödrakärlek mellan folk från alla grupper i landet. Vi kallar det *Libanons andra ansikte*. Vi har visat det på många håll i vårt land. En medlem av regeringen ringde mig och sa: "Ni gör det som egentligen regeringen borde göra."

Vi känner oss mycket små och begränsade. Men vi har en orubblig tro på att Gud ger sin välsignelse åt det som vi och många andra från alla folkgrupper åtagit oss.

Ärlighet är inte dumhet

Paul Gundersen, affärsman från Finland, ger sina erfarenheter:

Före ett viktigt möte för en tid sedan sa en av mina kollegor till mig att jag borde ljugas om en viss sak. Jag såg på honom och han förklarade: "Men du vet ju att alla gör det." Jag svarade: "Precis, och alla känner till det! Så vad vinner vi då på att inte säga sanningen?" Man kan alltid rättfärdiga den lättaste vägen genom att referera till statistik och jämföra sig med andra.

Folk har sagt mig att det är naivt att ha en grundval av ärlighet. Ändå förorsakar oärlighet ändlösa problem. En industriman i ett kommunistland sa till mig med melankolisk röst: "Den enda statistik som jag kan lita på är den som jag förfalskar själv."

Ärlighet är inte dumhet. Den betyder inte att bryta förtroenden, inte heller innebär den att man svarar på frågor från

människor som är ute för att utnyttja en. Men ärlighet innebär att man beslutar att inte personligen vara en del av de mekanismer som på lång sikt undergräver allt som jag – och vårt företag – vill bygga upp. Jag har blivit uppmuntrad av det gensvar som jag får när jag följer den grundvalen.

Jag har funnit att utan absoluta moraliska normer som riktlinjer för livet blir mitt perspektiv förvridet och jag förlorar mitt personliga engagemang för människor. Ärlighet är inte en privatsak, den påverkar ens förmåga att hjälpa andra människor.

Under ett besök i Östeuropa träffade jag en tjänsteman som var ansvarig för en stor firma. Vi skulle just avsluta en affär när han krävde några ytterligare dokument och stämplat (som är mycket populära där). Jag sa: "Ni kan få så många dokument som ni vill, men om det inte finns något förtroende

mellan oss, är dokumenten inte värda ens papperskostnaden. Det är precis som ett äktenskapsavtal." Jag tillade: "När min fru och jag gifte oss, beslöt vi att vi inte skulle ha några hemligheter alls mellan oss." Han satte sig plötsligt längst fram på stolen, såg på mig och sa: "Hur fungerar det?" Jag svarade: "Nåväl, det är inte alltid så lätt och ibland håller stoltheten på att hindra en att vara ärlig, men det är det viktigaste beslut vi någonsin fattat." Vid det laget glömde han kontrakten och vi fann att vi talade om de djupaste tingen i livet...

Jag tror att Gud har givit dem som arbetar i industrin en unik kallelse till att återbygga upp de mänskliga relationerna. Den tredje världens problem kommer aldrig att kunna lösas, om inte felaktiga relationer finner en lösning.

Från *New World News* 82-06-12.

Med eller utan kvitto?

En enkel sak skulle göras, trodde jag. Utsidan på mitt hus behövde målas om. Eftersom jag är ensamstående har jag inte tid, ork eller förmåga att klara av sådant själv. De flesta av husen vid min gata bebos av familjer där en händig familjefar sköter egna reparationer hemikring.

Att få tag i en målare skulle väl inte vara svårt, tänkte jag och ringde till villaägareföreningen för att få tips. Jo, den och den kunde man tala med. Vilket jag gjorde.

Han kom, såg på det hela och förklarade sig villig att göra jobbet. Han gav ett rimligt anbud, tyckte jag. Men *utan kvitto* skulle det vara.

Nästa morgon vaknade jag med en tanke blixtrande genom huvudet på mig: Vad är det jag gör? *Utän kvitto?* Det blir en affär

som blir ditt bidrag till korruptionen i Sverige. Pengar och tjänster byts, inkomster växer i olika former utan att de någonsin deklarereras och skattas för. Det som upprörde mig mest var att villaägareföreningen tipsat mig om detta.

Jag sökte och fick tag på en målerifirma som arbetade i vanlig ordning mot kvitto. Men priset var dubbelt så högt. Jag svalde några gånger men var nöjd med resultatet och med att ha låtit bli "svartmåleriet".

Så skrev jag ett ampert brev till villaägareföreningen och anmälde mitt utträde.

Frågan är nu: Är principen som sådan så helig att den är värd att slåss för? Är vi inte redan nog tyngda av skatter och utgifter? Om det går att klara sig undan, är det inte smartare att försöka? Eftersom det finns

två slags affärer i Sverige – *med kvitto och utan* – så är det många som liksom jag står i valet och kvalet. Det slags samhälle jag vill se är ett där människor hela tiden kan vara ärliga och säga vad de tror på. Därför vill jag stå på den sidan som vill ha ärlighet i affärer också.

Dessutom gäller det ju faktiskt människor, inte principer i största allmänhet. För mig var det en stor uppmuntran att en kvinna från Egypten tyckte det här var en stärkande historia när jag berättade den för henne.

Vi brukar peka på den enorma korruptionen i u-länderna. Men hur kan jag vänta mig att de någonsin ska klara upp sin situation om jag själv medverkar till att öka fiffler och korruptionen i Sverige?

En som vill ta ansvar.

Möte med Monique

Solen börjar sända knippen av strålar över bergskammarna. Gradvis träffar de nya mål, de gröna sluttningarna blir levande, ett glitter tänds på den krusiga vattenytan långt nedanför. En sommardag börjar i Caux, den lilla bergsbyn 700 m över Genève sjön i en klassiskt vacker del av Schweiz.

Inne i de stora byggnaderna blir det liv och rörelse. Skrammel av mjölkkanor som lastas av. Doft av färskt bröd och kaffe lockar till frukosten i Mountain House. Snart sitter 400 personer från alla världens hörn kring sina bord. Dagen är igång.

Men någon måste ha varit uppe tidigare än andra, kanske tidigare än solen, för att se till att mjölken finns, att kaffet mals och att bagaren med det färska brödet välkomnas. Någon från Economat, förrådsrummet intill köket, finns först på plats. Ännu tidigare än de som kommer för att laga frukosten. Ofta är någon av arbetslaget från Economat också den sista som går därifrån på kvällen. Allra sist skriver man upp på svarta tavlan: Så många finns i huset, så många kommer i morgon!

Monique Mottu från Genève är en av dem man möter i dessa regioner av Mountain House vid konferenserna under sommaren. Dimensionerna på hushållet här kan vara ett par hundra gånger större än Moniques vanliga hushåll tillsammans med maken, Daniel Mottu, i lägenheten vid andra änden av Genève sjön. Men både där och i Caux tar de ständigt emot gäster från många länder. Tillsammans är de ett av de schweiziska värdparen i Caux och Daniel är dessutom ordförande i stiftelsen som står bakom Caux och arbetet för moralisk upprustning i Schweiz.

SJUKDOM — EN CHOCK

Daniel och Monique Mottu berättar i korta drag sin historia för ett antal läkare, sköterskor och socialarbetare som samlats till några temadagar kring sjukdom och hälsa.

Vilken chock det var för dem båda att från en dag till en annan få besked om att Daniel hade en livshotande cancer! En lång och svår tid av ovisshet följde. Men på ett underbart sätt kom sedan hans långsamma tillfrisknande.

— Och vad kunde *jag* göra för honom? säger Monique. Jag kände mig totalt hjälplös inför allt som hände. Han var i läkarnas händer. Jag vågade aldrig be att Gud skulle låta honom leva. Jag kunde bara be att Guds vilja skulle bli uppfylld. Och sakta, sakta blev det bättre.

— Medan han började återfå krafterna lärde jag mig två saker. För det första att låta bli

att avsluta meningarna för honom när han långsamt försökte säga något. Mitt temperament rusar i väg med mig i de flesta situationer! Och det andra var att lära mig laga den mat han verkligen behövde, så att både hans sinne och mitt kunde vara fritt från att kretsa kring frågorna om vad han fick och inte fick äta.

Monique säger detta med enkel självklarhet och med ett djupt lugn i blicken. Det gamla ordet "förtröstan" passar in, tycker jag, när jag känner detta "något" stråla ut från både Daniel och Monique.

REBELL PÅ MOTORCYKEL

Jag drar mig till minnes att Monique var en ganska vild ungdom när hon för första gången kom till Caux för åtskilliga år sedan. Vad hände? Vilken märklig bana måste inte den tuffa, motorcykelåkande, pojkgalna, rebelliska societetsflickans liv ha tagit!

— Monique, säger jag, kan vi inte dricka te på terrassen en dag och du berättar?

— Ingenting jag hellre vill, svarar Monique. Hon ger mig en halvtimme som blir en heltimme, och det känns att vi bara hinner få med början av en outtömligt rik berättelse.

— Hur var nu det här med motorcykeln? börjar jag.

— Jo, jag hade en mindre, men min pojkvän hade en stor BSH 500 Twin. Den älskade jag att köra.

— Varför? undrade jag nu i stor enfald. Varför cyklade du inte på en vanlig cykel hemma i Neuchâtel?

— Det förstär du väl, säger Monique. Jag ville höras och synas. Motorcykeln var snabbare, bättre och förde mer oväsen. Jag var inte särskilt bra i skolan, jag var inte söt. Nånting måste jag göra för att märkas.

Rebellen i Monique föddes tidigt. Hennes familj tillhör den gamla adeln i staden Neuchâtel, en gång ditkomna som hugenotter, förföljda och utstötta ur Ludvig den fjortondes Frankrike. De bildar idag ett nätverk av familjer som i stor sammanhållning och handlingskraft har byggt upp viktiga delar av näringslivet i fransktalande Schweiz. Att passa in sig och uppfylla alla förväntningar hos en så tätt sammanhållen och ståndsmedveten krets tilltalade inte 19-åriga Monique. Hon bedrev sitt eget individualistiska demonstrationståg, bl a per motorcykel.

— Men jag kunde inte komma ifrån att jag fått med mig något genom våra gemensamma morgonböner när vi bodde på landet. Vi hade ett stort hus där vi samlades om somrarna. Vanligen var vi trettiofem personer kring matbordet, på sön-

Monique Mottu, ansvarig för matinköpen i Caux.

dagarna dubbelt så många. Varje dag skulle man vara med på morgonbönerna. Jag tyckte inte om det, för jag tyckte aldrig om att stiga upp. Men det var i alla fall något i detta som betydde en del för mig i livet, fastän jag inte ville erkänna det då.

– Den andra milstolpen "på väg till Gud" var en motorcykelkrasch, berättar Monique. Jag körde för fort och kunde inte bromsa utan körde in i en lastbil. Jag kastades av motorcykeln i körbanan framför en mötande bil. Det var på kvällen och regnet öste ner. Jag minns än den mötande bilens två strålkastare som stirrade mig bländande, hotfulla. Jag låg stilla på gatan och kunde inte resa mig. Jag blev inte överkörd. Men jag minns att jag på dessa få sekunder hörde en röst inom mig, hur tydligt som helst: "Jag har räddat dig därför att jag vill tag i dig!" Jag hörde andra, högljudda människoröster som ropade "Akta! Han är död! (De trodde jag var en pojke). Vad ska vi göra nu?"

– Jag var vid fullt medvetande, och när jag lyckades resa mig hade jag bara en tanke. Jag måste slå av motorn på min motorcykel som låg under lastbilen. Bensinen som rann ut kunde fatta eld. Även om jag var mörbultad och chockad hade jag inte fått en enda skräma. Jag menar på fullt allvar att Gud räddade mitt liv två gånger på tio sekunder. Men någon ängel blev jag inte för det!

– Jag utbildade mig till sekreterare och försökte olika jobb. Livet var intensivt och fullt av pojkvänner. När jag var 26 hade jag prövat på det mesta och var ändå inte tillfredsställd. Jag fick ett jobb som sekreterare hos en psykiater. Han var läkare och kristen. Efter ett halvår sa han till mig: "Du är en då-

lig sekreterare och egentligen borde du göra något annat, passa barn t ex. Men du är helt enkelt för självisk för att klara av livet. Det enda jag kan tänka mig som kunde hjälpa dig att inte sitta på dina gåvor utan börja använda dem för andra är att du skulle komma till Caux." – Caux? tänkte jag. Det där tråkiga klostret. Jag hade varit där en enda dag med min moster. Då fick jag inte ens flörta med de amerikanska grabbarna som jag tyckte verkade så trevliga.

– Det är inte långt från Neuchâtel till Caux. Men hur kom jag iväg trots att jag inte ville? Troligen var det därför att jag någonstans i mitt hjärta ändå ville. Men jag var för stolt att erkänna det. Djupt nere ville jag hitta Guds mening med mitt liv. Ville ändra mig – men inte för mycket!

– Jag hittade något i Caux. Ingenting av allt det jag prövat på dittills hade attraherat och engagerat hela min varelse. Det var aldrig något riktigt stort som grep tag i mig och därför gick saker och ting snett. Jag var också dödligt rädd för framtiden. För atomkrig och för att jag aldrig skulle hitta någon som jag kunde gifta mig med.

– Det var tusen människor i Caux den gången och en del var inkvarterade ända uppe på bergstoppén Rocher-de-Naye. Min kusin som var i Caux hade skrivit att jag kunde komma på prov i tio dagar och att jag skulle ta en klänning med mig. Hon visste att jag alltid gick i byxor. Och så sattes jag att hjälpa till i köket.

ÄRLIGHET UTAN FÖRBEHÅLL

– Det var en finsk flicka som hjälpte mig att ha min första stilla stund, då jag började skriva ner mina tankar om mitt eget liv. Vi satt kvar i matsalen när nästan alla andra försvunnit. Jag hade kommit till en punkt då jag var beredd att söka en ny väg. Var det kanske detta som var meningen med rösten jag hört när jag låg mörbultad på gatan: "Jag har räddat dig därför att jag vill ha tag i dig!"

– Fyra absoluta normer för mitt liv. Det var där jag fick sätta igång! Ärlighet utan förbehåll. Det jag skrev ner fyllde efterhand fyra anteckningsböcker. På den fjärde dagen i Caux gav jag så gott jag förstod mitt liv till Gud, eller till Någon där uppe, som jag började uppleva som en förstående och förlåtande Far.

– Det blev första början till Det Nya Livet. Och i dag är det lika sant som det var då: Gud hjälper mig alltid i alla frestelser om jag bara är villig att be honom om hjälp. Det är inte alltid Gud talar till mig på regelbundna tider. Men när han ger mig ledning eller visar mig något jag behöver veta, då är jag säker på att jag alltid kan lita på honom. Det gäller i stort och smått, i det praktiska och det världsvida! Och det gäller inte minst när man står inför frågor om sjukdom och hälsa, liv och död.

Intervjuare: Gerd Jonzon

Om makt, fred, pengar, arbete och mat

Familjer som har världen i blickpunkten var temat för en tio-dagars-konferens i Caux. Där talades om att familjen inte behöver vara som en fästning som stänger ute resten av världen. I stället kan vi i familjen lära oss om världen, därför att så många av de frågor den står inför också ställs i vanliga hem.

För att närmare undersöka förbindelsen mellan familjen och nationen hade fem huvudrubriker utvalts: *makt, fred, pengar, arbete* och *mat*. Kan svar som utarbetats i familjer peka mot var lösningar finns även i större sammanhang?

En 12-årig flicka, vars föräldrar var skilda, berättade under temat *fred*, hur hon vid konferensen upptäckt hur hon kunde bli av med sitt hat. Det började med att hon var uppriktig om sina känslor. "Jag av-

skydde min styvmor för att hon tagit min far ifrån mig. Hela tiden ville jag att människor skulle tycka synd om mig och säga hur dålig min styvmor var. Nu har jag skrivit ett brev till henne. Det är min del i att detta ska bli annorlunda."

En kvinna, som varit ansvarig för sekreterarutbildningen inom engelska statsförvaltningen, sa under mötet om *arbete*: "När jag först började arbeta var jag en motsträvig sekreterare. Jag ville egentligen bli lärare. Så det jag gjorde var bara halvdant. Jag var alltid rastlös, levde för helgerna."

När jag fick höra att Gud har en mening med mitt liv började jag acceptera mitt jobb som den plats där Gud ville att jag skulle vara. Livet blev intressant, ibland spännande, och jag började finna tillfredsställelse i det. Jag började utbilda

andra och så gick min ursprungliga önskan om att undervisa i uppfyllelse på ett annat sätt."

Vi har nu resurser att livnära alla på jorden, men viljan att dela och rätta till obalansen saknas ännu. "När man ger andlig näring till barn börjar de tänka på materiell näring för andra", sa biskop Chrysostomos av Kitium på Cypern. Under det internationella barnåret hade han och en rektor arbetat med cypriotiska flyktningbarn för att producera en pjäs om de lidanden som drabbade ännu fattigare barn från tredje världen. De hade skickat 10.000 dollar (ca 60.000 kr), som de tjänat in på föreställningar, till UNICEF och startat en organisation för att bekämpa världssvälten.

Från New World News 82-08-21

En kvinnas frigörelse

Jag satt i solen på balkongen en eftermiddag. Där såg jag en spindel mitt i sitt nät. När jag iakttog den kom jag plötsligt att tänka på att mitt liv varit väldigt mycket som den där spindelns. Jag hade varit centrum i min egen värld, jag hade lurat människor till mig och utnyttjat dem. Då kom en klar tanke: "Gud gjorde den där spindeln och han älskar den. Han skapade mig och älskar mig också."

Jag fick börja trassla ut det nät av självbedrägeri som jag hade spunnit omkring mig. Det fanns inget behov av det längre. Jag såg hur destruktivt det varit.

Förändringen kom långsamt. Jag tog några steg framåt i tro och började med min nuvarande man. Det gick långsamt och haltande, ibland gjorde det ont. Jag började reda ut halv-san-

ningarna och fylla i luckorna. Ibland måste jag gå tillbaka till ställen där jag inte haft mod nog att vara totalt ärlig. När jag till slut gjort upp med alla oärligheter jag kunde minnas, kom en enorm känsla av frihet. Vi behövde inte längre ha ett skyddsräcke mellan oss, min man och jag. Det var en delvis ganska stenig terräng för oss båda. Men vi fick en ny fast grund för vårt äktenskap.

När jag gick djupare insåg jag sanningen om mitt första äktenskap. Jag hade gått in i det av olika vaga skäl. För mig var det ett slags arrangemang, och jag blev oerhört arg när det inte blev vad jag väntat mig. Jag accepterade aldrig min man med de problem han hade. Och jag bad aldrig för honom.

Även om jag inte kunde gå tillbaka och förändra något, kände jag att jag åtminstone

skulle säga förlåt för det som hänt. Han hade börjat med goda ekonomiska och sociala förutsättningar, men nu hade han förlorat hela sitt företag. Han satt i fängelse för missbruk sina klienters tillgångar.

Jag kom på att det jag kunde göra var att ge tillbaka några smycken han gett mig, så att han hade något att börja med när han blev frigiven. En gång i världen hade jag tänkt: "Ärlig i livet kommer jag att ge honom något!"

Det kändes konstigt att gå tvärs emot de känslor jag haft i många år. Men jag visste att det var riktigt att göra så. Genom att jag börjat inse min del av skulden för det som gått snett kunde jag ställa något till rätta och så löstes ännu en tråd av det självbedrägeriets nät som hållit mig fången.

Ur artikel i New World News 82-08-21

"Jag ville vara chefen till lags"

— Det blev ljusare i verkstan med en enda gång, berättar Ragnar Nordell om en grundläggande erfarenhet i sitt liv. Ragnar, nu aktiv 80-åring och bosatt i Mariefred, har som ingenjör i 45 år varit en pionjär inom verkstadsindustrin. Hans farfar misskötte spriten, fick gå ifrån gård och grund och dog utblottad på fattighuset. Fadern tog värvning och Ragnar föddes i ett soldattorp utanför Norrtälje.

Efter examen i Örebro hamnade Ragnar så småningom åter i Norrtälje. Sedan gjorde han en uppskattad insats 1940-47 på en fabrik i Ljung (nära Herrljunga), där tillverkningsvärdet fördubblades under hans tid. Där mognade tanken på att starta eget, vilket han gjorde 1947 i en gammal fabriksbyggnad i Arboga tillsammans med två vänner. De började med en man men hade efter fem år fyrtio anställda.

— 1938 gav mig en arbetskamrat på fabriken i Norrtälje boken "En kristen världsrevolution" av den norske författaren Ronald Fangen. Med den stora revolutionen i Ryssland i färskt minne blev jag intresserad av att författaren sammanställde kristendom och revolution.

— Det var på armaturfabriken i Norrtälje, där jag var verkstadschef. Jag ledde arbetet för 75 man och hade en besvärlig chef. Jag var rädd för honom. Jag försökte pressa arbetarnas ackord för att vara honom till lags. Men efter en tid blev jag ställd inför frågan: Varför vill du Ragnar inte bli en kristen? Då såg jag att på den frågan var jag tvungen att svara ja eller nej. Och en kväll sa jag ja med orden: "Jag vet inte vad det här betyder för mig nu, men jag vill att det skall bli en ny tid för mig."

— Redan efter en vecka ställdes jag inför ett ultimatum. När jag kom ned på kontoret en morgon, var det som om en hand skrev på ritbordet framför mig: "Gå ut och be Andersson om för-

låtelse!" Andersson var svarvare och hade en svarv som var något mindre lättarbetad än kamraternas. Men det ville jag inte erkänna. Hans förtjänst låg alltid något lägre, men för chefens skull gjorde jag ingenting åt ackordet. Det skapade fiendskap mellan oss. Jag tyckte hela min tillvaro rasade samman, min prestige inför arbetarna: Vad skulle chefen säga? Men så kom nästa tanke: Har du sagt A måste du också säga B.

Ragnar Nordell

Den inre kampen slutade med att jag gick ut och bad honom om förlåtelse. Det var precis som om det blev ljusare i verkstan med en enda gång.

— Jag undersökte vad han tidigare tjänat och såg att han låg c:a 5% under sina kamrater. Jag ökade hans ackord med 5%. Och jag blev accepterad av arbetarna på ett sätt som jag inte varit förut. Jag var kvar på den fabriken i två år efter denna händelse och hade bara positiva erfarenheter. Detta var mitt inträde på den vägen.

— I 45 år har jag gått på verkstadsgolvet och dagligen konfronterats med arbetarnas problem och i många fall även deras familjers. Jag behövde

ibland skaffa dem bostäder eller hjälpa dem till rätta på annat sätt. Genom att underordna mina egna intressen under en högre vilja och ett högre mål än det egna välbefinnandet kunde jag också vara till hjälp. De förstod att jag inte bara ville utnyttja dem utan ville hjälpa dem.

— Jag har frågat mig mer än en gång: Varför har jag använt så mycket tid, krafter och även pengar till moralisk upprustning och till att hålla dess konferenscentrum Villa Alnäs i Stockholm i stånd? Det beror på en händelse i början av 60-talet. En delegation från Thailand besökte Stockholm för att studera vår svenska administration. Men när klockan blev 17 varje dag försvann alla stats-tjänstemännen och då hade thailändarna bara sig själva. Detta uppmärksammade mina vänner på Alnäs. De tog kontakt med thailändarna och tog sig an dem. När de skulle resa, ombads jag att skjutsa dem till flyget.

— När efter något år en internationell resande grupp för moralisk upprustning kom till Bangkok, fanns medlemmar från delegationen som besökte Stockholm och Alnäs med i mottagningskommittén. När jag fick veta detta, förstod jag att moralisk upprustning är en världsomfattande idé. Detta världsperspektiv har sedan stått klart för mig hela tiden.

— Som gräsrot kunde jag få vara med och hjälpa till. När de som varit i arbete utomlands kom hem, kunde jag vara med och se till att de kunde få se Alnäs som sitt hem utan att behöva tänka på läckande kranar eller strejkande köksmaskiner.

— Jag tror att den som försöker se in i Guds lag som han på alla sätt försöker göra klar för oss, han växer så småningom in i en trygghet. Det gör att jag känner mig trygg och tillfreds i min ensamhet. Men jag finner också en glädje i att träffa människor.

Intervju: Nils-Erik Särnbrink

Initiativ i Storbritannien:

Rasera rasbarriärerna

Genom terrordåd mot invandrare i Stockholmstrakten har frågor om rasism och invandrarernas situation i Sverige aktualiserats under de senaste veckorna. Politiker från alla de stora partierna har starkt fördömt övergreppen och föreslagit olika åtgärdsprogram.

— Sverige borde ta invandrarfientligheten i Storbritannien som ett varnande exempel, även om vi själva har en bra bit kvar till deras situation. I Sverige finns en aningslöshet inför problemen i dag, säger Bo Swedin, sekreterare i den statliga diskrimineringsutredningen, i en TT-intervju, publicerad 82-08-09.

Det skulle behövas något slags lokalfront, bestående av svenskar och invandrare, som gemensamt gör något åt problemet, fortsätter Swedin.

I Storbritannien arbetar

emellertid på många platser sådana lokala grupper för att överbrygga motsättningarna. En sådan grupp där flera har invandrarbakgrund arbetar med ett skådespel, kallat "Clashpoint". Detta åskådliggör dramatiskt och verklighetsnära de eldfångda ras- och klasskonflikter som lett till våld i en rad engelska städer. Men det pekar också hän mot möjliga lösningsvägar.

Gruppen med "Clashpoint" har på lokala initiativ besökt flera invandrartäta städer i England. I somras gavs pjäsen t ex i stadsdelen Toxteth i Liverpool, som bebos av många invandrare och som var platsen för våldsamma raskravaller sommaren 1981. Där togs den emot av en mycket gripen publik, vari både invandrarledare och kommunalpolitiker ingick. I augusti gav de agerande två föreställningar i Caux.

Utgivarkorsband

Deltagarna i "Clashpoint" lever själva nära storstädernas problem. En del av dem har fått fönster krossade i sina hem. Andra har varit med om att rök-bomber kastats in i lokalen av högerextremister, när man ordnat möten för förståelse och samarbete mellan engelsmän och olika invandrargrupper.

Efter föreställningarna av "Clashpoint" blir det alltid intensiva samtal mellan skådespelare och publik. Man tar upp frågor som pjäsen behandlat, t ex: Är rasismen en produkt av samhällssystemet enbart eller har varje enskild människa ansvar och möjlighet att åstadkomma förändringar?

N.E.S.

Visst spelar det nån roll ...

Övertalighet hotar lärare på många orter. Plötsligt blir kampen hård om tjänsterna bland kolleger och vänner. Man måste se om sitt eget hus. Eller...? En god vän berättade följande:

På hennes skola riskerade flera lärare att få gå efter sommarlovet. Själv satt hon på en tjänst som hon delat med sig av till en annan. Bägge två är obehöriga. När nu terminen närmade sig sitt slut fick hon till sin förvåning höra att kollegan funderade på att söka hela tjänsten till hösten utan att säga något till henne. Hon blev mycket besviken och eftersom hon innehaft tjänsten längst bestämde hon sig för att också hon söka hela timantalet och inte dela med sig.

Då träffade hon en annan kol-

lega som eftersom han var behörig skulle kunna klara sin tjänst genom att slå ut en obehörig, men mycket omtyckt och duktig lärare. Men han kommenterade: "Det skulle jag aldrig göra. Han har familj och barn att försörja och dessutom är han en bättre lärare än jag." Denna generösa inställning fick min vän att gå hem och bestämma sig för att ändå dela med sig av sina timmar.

Hösten har nu kommit och bägge har fått en timfördelning de är nöjda med, men min kamrat tänker ta upp det som hände i våras för att samarbetet ska kunna gå ännu bättre.

Så visst spelar det nån roll vad var och en av oss gör.

Gunlög Fur

Nästa nummer

av NY VÄRLD utkommer i början av november och planeras bli en utförligare rapportering från sommarens konferenser i Caux.

NYA RUTINER

För att rationalisera vår distribution har vi från detta nummer övergått till databehandling av adressuppgifterna. Var vänlig kontrollera etiketten härövan och meddela om något fel uppstått.

Red.

Ny Värld, organ för Stiftelsen för Moralisk upprustning, utkommer med 6 nummer per år. **Utgivare:** Idé och Kultur, Sveavägen 34, 6 tr, 111 34 Stockholm. Tel. 08/10 34 56. **Prenumerationspris** per kalenderår: Sverige och Finland Skr 35:—, postgiro 70 98 70-0, Idé och Kultur, Stockholm. **Lösnummerpris:** Skr 3:50. **Ansv. utgiv.:** Lennart Sjögren. **I redaktionen:** Håkan Ahlman, Gunlög Fur, Bror och Gerd Jonzon, Nils-Erik och Ann-Kristin Särnbrink. **Produktion:** Lars Rengfelt. **Distribution:** Alf Söderlund. ISSN 0347-2272. Schmidts Boktryckeri AB, Helsingborg 1982.